

כניסת שבת:
ירושלים: 19:11
ת"א: 19:27
חיפה: 19:20
באר-שבע: 19:28
יציאת שבת:
ירושלים: 20:28
ת"א: 20:31
חיפה: 20:32
באר-שבע: 20:29

יריית פתיחה / אישי פרי

בשעה כזו, בו הרוח נושבת, הגשם פורש לו. לא מוצא לו מנוחה לכף רגלו. בשעה שהאדם מתעסק ברוח - ברוחניות באדיקות ובדבקות, ענייני החומר הטורדניים לא יקבלו אצלו מימד משמעותי.

הכרנו גם הכרנו את "מרן" הרב אלישיב, זכר צדיק לברכה (שהשבוע ציינו בעם היהודי את יום הסתלקותו למרומים). גם כשהפגזים שורקים בחוץ, מספרים, ובחדרים אימה, הרב, מי שמוכר לעתיד כ"פוסק הדור" לא שוקט על שמריו. ימשיך בהתנועעות אופיינית ובניגון המסתלסל והמתוק להגות באותיות הארמיות העתיקות שלמולו.

הרב אלישיב, יודגש, לא סבל מהיותו סולד ממנעמי-תבל. לא סבל מהעדר הרווחה - אפילו בתקופת צנע ומחסור כמו זו שגדל בה כילד וכנער עול-ימים. הוא יושב בגפו בבית המדרש הצנוע 'אוהל שרה' הסמוך לביתו וראשו נתון אפוא בהוויות אחרות. תראו את פניו המפיקות עונג. רק תביטו. רגע אפילו.

כי איש לא חומר, העדרו יעיק עליו עמוקות. אך איש של רוח, העדר הרוח יעיק עליו כך.

ב-103 שנות חייו עלי-חלד, הצהיר הרב אלישיב, כי הוא איש של רוח. איש של מקדש!

1. איש של מקדש!

תופעה מפעימה מתרחשת בירושלים של מקדש: בשעת העלייה ההמונית של עם ישראל לירושלים "לא אמר אדם: 'צר לי המקום שאלין בירושלים'" (משניות אבות). האם באמת לא היה צר בירושלים? כלל לא בטוח.

לא נאמר, עמד ודייק הרב מנחם זקס זצ"ל, רבה של שיקגו, שלא היה צר בירושלים. אדרבה - ייתכן שהדחק אפף את העיר הקדושה, תשעה נדחקו בחדר אחד, ו"מיטות קומותיים" הרוו את חדרי הלינה. אלא שאיש לא התאונן על המצב הזה. הכל החרישו. כאילו שרויים בגן-עדן עלי אדמות.

המציאות הזו מעוררת בחינה: מה פשר התופעה הייחודית הזו; האיך לאיש לא קופץ ה'פיוז' (האינסטנקטיבי, יש לציין) לנוכח הדחק והצפיפות? פלא!

דומה, כי יש לדבר הסבר מאלף ומעמיק: בירושלים של מקדש, הכל נושאים עיניים לבית השם ומעוז קדשו. הכל דרוכים. סוקרים את עבודת הקרבנות הכהנים, שירת הלווים, ושחיתת הישראלים. עיר מלוכה מתעטפת בקדושה עילאית ונשגבה. נמצאת באטמוספירה אלוקית. הכל חלים ונרעשים.

השבוע בגליון:

4

ראיון דומע ומטלטל עם מנהל "מוזיאון גוש קטיף"

מדור חדש!
'נקודה טובה'
והשבוע: תפילין ב"מפגש לי!"

3
2

סיפור בחורבה ירושלמית

מגילת איכה - שביבי אקטואליה

4

מיוחד:
רבה של העיר העתיקה מדבר על הר הבית ועוד!
רק ב'פרשניית השבוע'!

גליון "פרשניית השבוע" - כי יהודי זה חזויה!

עורך ראשי: הסופר אישי פרי. יועץ תוכן: יצחק העברי. הגהה: שמוליק כהן. לקבלת הגליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867.

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

כמו במקדש, וכמו אצל הרב אלישיב המנוח, גם "אברכים" בני-ימינו, נמצאים באותה סקאלה. תקראו להם "אשר מירושלים" אפילו "חיים מבני ברק", אבל האידיאה זהה בעליל: הם אידיאליסטים כבירים. מוכנים להקריב ממנעמי חייהם בשביל הרוח היוקדת, המפיחה בהם אדרנלין בנשמה.

פתרון של "מצוקת" האברך, נעוץ בהבנת אופי מצוקתו. איש כשר אוצרנו, שלא יודע "אברך" מהו, יפתור את מצוקותיו בסגנון של מערב פרוע ושחצני. אבל כאן חל קצר תקשורת.

בעידן של ירושלים של מקדש, היה ההמון רואה בו באברך "איש רוח" אמיתי. ולא בכזה המגודל פדחת ומגיש תוכנית רדיו בשישי שזוכה היום בכזב בתואר הנעלה הזה.

בעידן של מקדש, היו מוחקים מזמן את צמד המילים "מדינה יהודית" ממגילת העצמאות. מדינה שדורסת ביהירות וזחיחות על הוגי-תורה, היה אומר זועק ההד הציבורי שהיה בקונצנזוס, אין לה קשר למדינה יהודית. איפכא - היא הייתה מעלה אסוציאציות של מדינות שפלות מההיסטוריה.

אבל מקדש אין. ירושלים אבלה. קחו איתכם צידה לדרך מילת קינה אחת של ירמיהו הנביא, מתוך מגילת איכה:

"העיר רבתי-עם - הייתה כאלמנה!"

1. קולה של חורבה!

בחורבה ירושלמית אפלולית מפיל רבי יוסי - מגדולי התנאים, תפילה. בצאתו, ניצב עליו אליהו הנביא. כאשר שואל האחרון מהראשון איזה קול שמע בחורבה, משיב רבי יוסי: "בת קול מנהמת כיונה, ואומרת: 'אוי להם לבנים שבגלל עוונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי, והגליתים מבין אומות העולם'" (תלמוד ברכות ג, א). לא שאנו יודעים, מהי פשרה של בת-הקול המהדהדת ממרומים דווקא כאן - בחורבה האפלה. אך מכל-מקום, יש בהקשר בין השניים - החורבה וצער האלוקים בהעדר ביתו הקבוע, כך נראה, פיצוח אמירה פלאית אחרת של חז"ל: בהקשר לשמחת חתן וכלה, קובעים חז"ל כי "כל המשמח חתן וכלה - כאילו בנה את מחורבות ירושלים" (שם ד, ב). מה פשרה של אמירה זו? מהו בכלל ההקשר אפוא בין שמחת בניין הבית של החתן וכלה לבניית חורבה ירושלמית? אשתומם!

ברם, אם שמענו מקודם את קולה של בת-הקול האלוקית הבוקעת ממרומים ומנהמת כיונה, הרי שלמדנו שהחורבה היא מעוז הזעקה האלוקית הכאובה על העדר משכן השם - כמו המקדש בשעתו. מעתה, מכיוון שידוע הוא, כי בית בעל צביון יהודי אמיתי מהווה משכן למשכן השם, וכי ואיש ואשה, אם זכו, השם שוכן בינותם, (ראה תלמוד ברכות ה, א), יפים ומופלאים הם הדברים: שהמעודד בניית בניין בית יהודי, מביא נחמה פורתא לצער השכינה. שכן, אם אין לאלוקינו בית, הרי שבבית יהודי, יש לו כן משכן מסוים.

שאלה: ימי החופשה איתנו. על מה יש לנו, ההורים, לשקוד דווקא בימים אלו?

תשובה:

ימי החופש הקרבים ובאים יש בהם פוטנציאל גדול מאוד. במשך השנים, הכרתי משפחות אשר ממש נבנו מימי החופשה כאשר נהנו הם מהיציאה בצוותא, ועד היום הם אוכלים את פירות ההשקעה הזו. אכן, כגודל הפוטנציאל, כך גם גודל הסיכון חלילה.

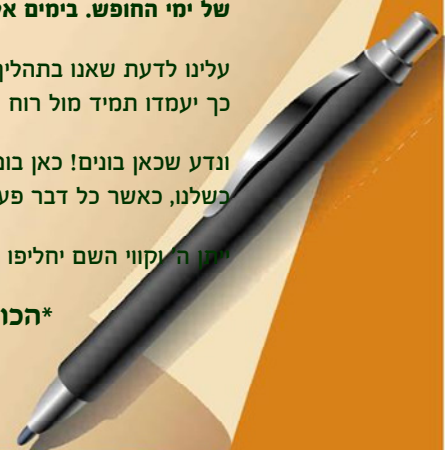
טיפים רבים נאמרו ונשנו באשר לימי החופש. אך דומה, כי כל אלו הם תולדה, אך האב הוא, להחזיר במוחנו וליבנו לראות בימי החופשה עניין ראשון במעלה. לנצל את אותם ימים לדברים שכל השנה לא יכולנו להגיע אליהם. כמו, להגיע לקשר עם ואוהב עם ילדינו מתוך הפעילות השמחה ומלאת החיות של ימי החופש. בימים אלו נוכל להתקרב לילדינו ברובד שלא הגענו אליו מידי יום בימות השנה.

עלינו לדעת שאנו בתהליך בנייה והעמדת יסודות איתנים לדור חזק, וככל שהיסודות יהיו יותר עמוקים, כך יעמדו תמיד מול רוח מצויה וגם שאיננה מצויה.

ונדע שכאן בונים! כאן בונים בניין עדי-עד של קשר חזק ואמיץ עם הילד. הנחוץ כל-כך בדור תפנוקים כשלנו, כאשר כל דבר פעוט עשוי לזעזע את הנפשות הרכות.

ייתן ה' וקווי השם יחליפו כח. וחנוך נער על פי דרכו!.

*הכותב הינו יועץ חינוכי בתלמוד-תורה 'תורת אמת'

אלומת
אור
בחיי
הישראלי

נקודה טובה

תפילין ב"מפגש לי" - - -

"מפגש לי", קומה 6, התחנה המרכזית, תל-אביב, השבוע.

ליד מיני המתיקה והמגדנות, לא-הרחק ממשכן מכונות הברד, מצאתי ארגז פלסטיק ורדוד, ובתוכו גרתיק תפילין וכיפה לבנה בזהקת.

ישראל בורזוכוב, המוכר גלוח הראש, מסביר לי במה מדובר: "זה קורה מזמן. מאן-דהו הניח לי תפילין, ואני מניחן מידי בוקר".

אתה כנראה לא לבד. התפילין עומדים לשירותם של עוברי-אורח.

"אכן. כמה פעמים ביזם אנשים מבקשים את התפילין. תראה", הוא מחווה בידי על גזיר קרטון המודבק על עמוד אבן סמוך, "כתוב על השלט: 'ניתן למצוא תפילין בקיוסק', והכוננת חץ לקיוסק שלי".

מרגש, ישראל, מרגש.

אם גם אתם נחשפתם ל'נקודה טובה' בלב הג'ונגל הישראלי, פנו למערכת בהקדם!

שביבים למגילת איכה

^ מדוע קינת איכה עוסקת בירושלים כולה ולא במקדש עצמו? ^ מאמיני 'הר הבית בידינו' וקינת איכה; הילכו שניהם יחדיו?! ועוד כמה דברים שלא ידעתם - מהגיוני עורך הגיליון ^^^

"איכה ישבה בדד. העיר רבתי עם הייתה כאלמנה" (איכה א, א)
קינות רבות עוסקות בעיר ירושלים. מדוע לא עוסקות במקדש החרב עצמו?
בנוסף יש לתמוה: חז"ל בישרו כי "כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה". מדוע מושמט מכאן המקדש לטובת ירושלים? מהי בעצם "ירושלים" המוזכרת כאן שוב ושוב?

ברם, ישנם השוגים וסוברים כי ירושלים העיר בעידן המקדש, הייתה נראית כמו היום. עוד עיר עם שאון של חולין. רק בליבה מקדש. טעות חמורה היא זו: ירושלים העיר בעידן המקדש לא הייתה עיר רגילה. גם החנויות והשווקים שלה פשטו צורה של חולין והיו מוגבהים טפח טפחיים מן הקרקע. החנוונים והמוכרים לא היו עוד "אנשים עירוניים", אלא אנשים של צורה.

זוהי הסיבה שבל עת אנו מזכירים את "ירושלים" כולה כשמדברים על מקדש. ללמדך, שירושלים כולה הייתה רוויה בקדושה. לא רק מקדש השם שבקרבה. וכשניטל המקדש ממנה, גם העיר השוקקת, כביכול, פשטה צורה והפכה לעוד עיר - מגושמת בעליל. השילה מלבושי רוחניותה. (מדברי הרב אהרון בירנצוויג לכותב השורות)

"על זה היה דווה ליבנו על אלה חשכו עינינו. על הר ציון ששמש, שועלים הילכו בו"
שני היבטים משתרגים נשנו כאן: הלב הדווי ועצוב, והעיניים החשכות. הר ציון ששמש, והשועלים שמהלכים בו. דומה כי הדברים משלימים זה את זה: הלב אפוף עיצבון לנוכח השממה והאין הגדול שבהר הציון - הר המקדש. האין הגדול זועק זעקה אילמת. בנוסף לכך, העיניים חשכות, מביטות במחזה אקטיבי מזוויע: לא זו בלבד שההר שמש ומשרה אווירה מדכאת, גם שועלים מהלכים בו, כאילו זהו עוד חלקת הר קלאסית ומשמימה. כאן, העצב כבר מחלחל, צורב. גדול כפליים. (תשעה באב תשע"ב)

הכותל המערבי, ליל ט' באב
שנה שעברה. צילום: קובי הר-צבי, בחדרי חרדים

"איכה ישבה בדד" - בירושלים תשע"ג

הסיפור שמגולל ירמיהו בקינת איכה, איננו רק סיפור היסטורי, רחוק ועמום. מדובר בסיפור עם השלכות עכשוויות תוססות. הנה העובדות: ודאי אין צורך להזכיר לכולכם את טרגדיית חורבן גוש קטיף, שהתחוללה אך לפני שמונה שנים, בכדי לקשר זאת עם קינת "נחלתנו נהפכה לזרים". לבטח אין גם צורך לעדכן אתכם במחיר העתק אשר נגבה על המים - המצרך האלמנטארי כל-כך, בכדי לערוך משוואה לקינת "מימינו בכסף שתינו...".

קינת איכה היא לא רק קינה על תקופת החורבן הקדורנית בעידן ירמיהו. קינת איכה היא יללה על החורבן דאז ועל השלכותיו הישירות - בהעדרו כיום, בישראל 2013, של מקדש השם, כהן ונביא.

אלו שכבר כעת שבויים בחזון הקסום והמשכר של ניצני הגאולה, לבטח יתקשו לעמוד מול הקינה המזכירה את האומללות והחרפה. לדידם הרי, מדובר בתיאוריה לא מציאותית ובלתי-ריאלית לחלוטין. ברמה העקרונית, הם משולהבים פלוס לנוכח המצב העכשווי. ולפיכך, מבחינתם, תשעה באב, הוא יום אבל לאומי על אסון שאירע אי-פעם - ואיננו עוד. כי היום, ארץ חדשה. "מדינת היהודים" משגשגת מתמיד. חסר אולי רק מימוש קריאת "הר הבית בידינו" - בשטח. חסרים אולי גם כמה שופטים פרו-ציוניים. זה כל הסיפור מבחינתם. וכבר רננה. בא לציון גואל. רבים מהם יתקשו להביט בחצי הכוס המלאה, למרות שכוסות הדם והדמעות שמלאו בה במדינה היפה הזו, בולעים מספר פעמים את חצי הכוס הריקנית והנכלמת הזו.

אך העולה על כולנה, ללא כל ספק ומסתפק: את כל מאמינים לוחטים ועיוורים אלו הפתיע בסוג של הלם, החורבן הגדול והבלתי-צפוי בדמות הגירוש מגוש קטיף. איש לא חזה את המחזות קורעי-הלב ומסמרי-השיער הללו. איש לא האמין שהשלווה הסטואית שכולה זועקת "איש תחת גפנו ותחת תאנתו", תופר ביום בהיר (ואפילו קיצי) אחד. (ועוד דווקא מכיוונם של אנשי "דין נצרים כדין תל-אביב").

חורבן גוש קטיף, הוא נורה אדומה. תזכורת צורבת שניצני הגאולה עדיין לא באו. שהחורבן בעיצומו. צאו וראו מה עלה בגורלם של המפונים. כאוס והפיכה. מקווים כולנו לגואל אמיתי. כזה שלא יביא בכנפיו חורבן ודרור בערבוביה.

רב ירושלים העתיקה מדבר

"אם זה לא נקרא הר הבית, למה לעלות להר? כדי להרגיז את הערבים?!", תוהה רבה של העיר העתיקה, הרב אביגדור נבנצל בשיחה בלעדית לפרשן השבוע' לרגל יום האבל על חורבן המקדש *** רבה של העיר העתיקה בשיחה גלוית-לב על המקדש שאיננו, הנצפה מחלון ביתו, על גשות הכותל, העלייה להר הבית, ההקשר בין חתן וכלה לירושלים, וגם על מוצגי האור על חומות העיר העתיקה *** **ירושלים תתן קולה**

היום זה ברחוב בתי מחסה 9 מתגורר הרב נבנצל. זהו הבית שירש מאביו, מבקר המדינה לשעבר, ד"ר יצחק נבנצל. מחלונות ביתו של הרב ניבטים קברות הר הזיתים, וגם מסגד אל אקצא משמאל.

רבה של ירושלים העתיקה לאו איש של דברים הוא. הוא חותך ומודד במילותיו. משכך, לא הרחבנו עימו בשיחה.

כבוד הרב. ירושלים ססגונית מתמיד. דומה כי אנו חיים על אדני האושר. איך ניתן בכל זאת לחוש את ה"חורבן" בירושלים נוסח 2013? הרב נבנצל איננו מבין את השאלה: "הלא אין תורה מציון" - אין סנהדרין שפוסקת. אין נבואה בישראל. אין מלך במשמעותו האמיתית ואף לא כהן גדול".

"אם זה לא הר הבית, למה לעלות לשם?!"

אחד מהנושאים הטעונים ביותר מבחינת הרב נבנצל, זהו נושא העלייה להר הבית. דומה, כי יותר ויותר קהלים - בייחוד דתיים לאומיים - מבקשים לעלות להר, למרות האיסור החמור הכרוך בכך - לפי הפסק הרווח ברבנות הראשית לישראל. "לא הרבה עולים להר", מרגיע אותי הרב, אחר שאני מתאר לו תיאור עגום זה.

העלייה להר הבית, בכל-אופן, הפכה לטרנד באחרונה... "אסור לעלות להר הבית. זה גרוע מאוד".

יש כאלו שטוענים שהם ניצבים במקום שאיננו בדיוק מיקומו של ההר הקדוש. "אם זה לא נקרא הר הבית, למה לעלות להר? כדי להרגיז את הערבים?!"

פגישה עם ראש הממשלה בנושא 'נשות הכותל'

מתי-מעט יודעים את הידיעה שתיחשף כאן לראשונה: בשבוע האחרון התקיימה פגישה חשאית בין רבה של ירושלים העתיקה, הרב נבנצל, וכן רב הכותל, הרב רבינוביץ', במעונו של ראש הממשלה בירושלים. הדבר נעשה בהשתדלות של האחרון. פרטי הפגישה נותרו חסויים לחלוטין. נושא עצם קיומה, החסוי אף הוא, הגיעה אלינו ממש באורח אקראי.

לקראת סיום: סאגת 'נשות קשת דוידסון'. מה כבוד הרב סבור בסוגייה הטעונה כל-כך? "זוהי חוצפה שאנשים שבכלל לא מאמינים בתפילין יניחו תפילין. זהו זלזול בקדושה".

מה כבוד הרב סבור בנושא מוצגי האור המקיפים את חומות העיר העתיקה? "לא מתמצא בזה".

לסיום: בתלמוד (ברכות ה, ב) שנינו: כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה חורבה אחת מחורבות ירושלים. מה פשר העניין?

"הגמרא מציינת במקום אחר, שבית ישן ומצד שני חדש לא מתמזגים יחד בצורה נאותה. גם מציאות זו שחתן וכלה - שכל אחד מגיע מרקע שונה בעליל - ששניהם נישאים זה לזה, ומתמזגים יחד בהליכות, זהו בהחלט חיבור מעניין. אכן, כלפי בית המקדש אנו למדים שהכותל המערבי הישן יידבק עם שאר הכתלים החדשים. לכן, מי שמסיע לחתן וכלה לבנות ביתם ואחד הבית משני סגנונות שונים מקרב גם את בניין ירושלים והמקדש שתיבנה ברוח זו!".

עוד יגובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

דמעתו של עיתונאי/ וידוי אישי

לעיתונאי, ודאי צורות במוח זיכרונות ייחודיים ומרגשים במסגרת עבודתו העיתונאית. אבל דומני, שמול שביר ההריסות של גוש קטיף, גיליתי את סודה הכמוס של הכתיבה, גם העיתונאית *** ישראל פרץ, כתב יום ליום כותב בעקבות ביקורו סמוך לגוש קטיף החרבה עם תושב אלי-סיני שגורש משם

יש כתיבה ויש כתיבה. יש כתיבה שבה אתה רואה את הכתב עומד מהצד וכמונה אובייקטים, מספר לך מה הוא רואה. זה די משמים. גורם לך לעבור לעמוד הבא. אך יש כתיבה שאתה מהופנט למולה: כאשר הכותב מחייה לך את האווירה. ואם, לדוגמא, הוא מדבר על ירושלים הציורית של פעם, אתה שומע את הקולות והצלילים. אתה חש צועד ברגעים אלו במשעולי הזמן ופוגש במדוברים. אתה מריח את ניחוח הכעכים של 'מחנה יהודה' וגם טועם מהדמויות הצבעוניות של 'זכרון משה'.

האמת הינה, כי לעיתים עיתונאי יכול להמחיש דברים, אבל הם מריחים סינטטיות ורגש לא אוטנטי. אתה מרגיש שהדמעות אינם אלא דמעות תנין - והעיניים אינם אלא עיני עגל.

אודה ולא אבוש: יותר מכתבה אחת או שניים, בס"ד, עשיתי בחיי. בין היתר, ישבתי בלשכת שגריר צרפת בישראל לשיחה אמיצה ונוקבת. נועדתי עם ניצולי הטבח ב'מרכז הרב' בזירת התופת המבעיתה. ואף נחשפתי למדינת יו"ש ונופיה המרהיבים במסגרת סיור אישי בן יום שלם מטעם מועצת יש"ע, ועוד.

אך לא זה כראי זה. לא תמיד, אתוודה, הצלחתי באמת לחדור ללב נשוא הכתבה. כמו עיתונאי קלאסי, לעיתים, שידרתי מידי קרירות ביחס לדברים, אפילו הרגשיים ביותר. לא הייתי שם. בפנים.

לעומת אלו, מול חורבות גוש קטיף, בעומדי ניצב מטרים ספורים מיישוב אלי-סיני, יחד עם התושב שגורש ממנו, נפל לי דבר.

נכנסתי היישר לליבו של נשוא הכתבה. הרגשתי, בכנות, את הצמרמורת והכאב. כאילו הפכתי לרגע לצורי גניש. עצמתי עיניים, וראיתי את הפריחה של העבר, ולפתע, פערתי עיניים בתדהמה מול ההווה העצוב, של ה ח ו ר ב ן ו ה ד מ מ ה ה מ ד כ א ת . השלתי לרגע את מדי ה"עיתונאי" (קרי: המבט הקר והצונן), והפכתי לאיש-שיח של אי-שיח.

זו התחבטות שמקנת בי שנים רבות: במסגרת עבודתי כעיתונאי, אני נחשף לרגעי תוגה ויגון, אבל אני, עבדכם הנאמן, צריך לשרבט את הדברים על הכתב בתורת "עיתונאי". כביכול מביע ניתוק אנושי ולבבי מהמתרחש. הטרגדיה הגדולה ביותר, הופכת אצלי לעוד אירוע של אלף מילה וכתרות גרנדיוזיות. מרגיש אנוכי כאיש הצלה שמרוב העיסוק המתמיד בתאונות, לעיתים, כתמי דם וצרחות-אימים, כבר לא מבחילות אותו. זה צורם לי כל פעם מחדש. מאוד.

ליד קיבוץ 'זיקים' בשעה 12:42 של אב קיצי דתשע"ג, נפל לי האסימון. נדלק לי הרגש האנושי. כבר לא הייתי עיתונאי. הרגשתי כותב מדם הלב.

אין ספק, הייתה זו, קוראים יקרים, חוויה מסעירה: כמו הייתי אני עצמי מגורש מהבית שאני צופה בו מול עיני הדומעות. גם אני לפתע נשנק.

ואל נא, אל אל נא תזלזלו בדמעתו של עיתונאי מסקר.

כמו הילדה התמימה שבתמונה, גם אני עדיין שואל: 'למה???'

בשונה אולי ממוזיאונים אחרים בישראל, "מוזיאון גוש קטיף" שבמרכז הבירה, מחזיר אותך ללב הווי הגוש החרב * עם מלאות שמונה שנים לגירוש וחורבן גוש קטיף, שוחח אבישי פרי עם מנהל המוזיאון, מר שלמה וסרטייל, ושמע על ס"ת תורה ייחודי שמוצג בו, על ראיון עם כתבת הניו-יורק טיימס, ועל היוזמה השאפתנית החדשה שקורמת עור וגידים. וגם: מיהו הח"כ השמאלני שהתייפח דקות ארוכות לאחר צאתו מביקור במוזיאון? * לקרוא ולדמוע

"ח"כ אילן גילאון (מר"צ) הגיע לביקור במוזיאון שלנו. הוא הסתובב עם עגלת הנכות החשמלית שלו שעתיים תמימות והתוודע למוצגים ולחומר התיעודי הרב שנצבר במקום. רגע לפני שהוא נכנס למכונית הוא ביקש לחבק אותי. לא סירבתי. הח"כ השמאלני מחבק אותי ולא מרפה. אני מנסה להבין מה מתרחש פה ולא מצליח לעמוד על סוד העניין. לאחר פזילה לעבר אחד מאנשי המוזיאון, הוא לוחש לי קלות לתוך אוזני הכריות: 'אילן בוכה. הוא בוכה'. נדהמתי. מענינו של הח"כ בצבצו דמעות".

באנקדוטה זו פותח ומספר לי פרשני[ת] השבוע 'יו"ר מוזיאון גוש קטיף, מר שלמה וסרטייל, מגורש יישוב הגוש 'גני - טל' בעצמו, במטרה להמחיש איזו טראומה עובר כל מבקר במוזיאון ההנצחה המיוחד ליישובי גוש קטיף.

"מוזיאון גוש קטיף", הממוקם ברחוב שערי צדק הירושלמי, לא הרחק ממעון רשות השידור, הפך כבר מזמן לטרנד נהירה של נכבדים. הח"כ ממר"צ ודאי איננו היחיד. גם השר בוגי יעלון, ממושיך וסרטייל, ביקש להתנצל טרם החל הסיור, כי בשל לוי"צ צפוף, מכורח יחתום את ביקורו בתום מחצית השעה ולא לאחר שלושת-רבעי השעה, כמתוכנן מראש. לבטח אתם מעריכים, כי זה לא הסתיים במועד הנקוב; לא פחות משעתיים סייר השר במקום, תוך שהוא סוקר כל פרט ופרט. הוא ביטל כמובן מספר פגישות בשל כך. גם הח"כ לשעבר יוליה שמאלוב-ברקוביץ', שהסיור במוזיאון היה הסיור הראשון שלה כחכ"ת, העידה לאחר שעתיים ו-20 דקות של סיור, שהוא עיצב לה את סגנון ואופי עבודתה בכנסת לעתיד".

שלל חדרים ומבואות מכיל המוזיאון הירושלמי הזה. תמונות אומנות וגם ציורי מכחול מעטרים כל פינה. אתה יכול לחש את פעמי הלב של גוש קטיף ברקע. מירי צחי, צלמת ההתיישבות, לדוגמא, יש לה חלק רב ומשמעותי מאוד בסיפור המרהיב הזה. "יש לנו הרבה אלמנטים ומוצגים במחסן", מודה וסרטייל. "הבאנו בפני הציבור רק את המרגשים שבהם. זה בהחלט היה מלווה בהתלבטות לא קלה".

עם-זאת, נאות מנהל המוזיאון לבקשתנו והוא פורט בפנינו שתי מוצגים שריגשו אותו במיוחד. "ראשית-כל מדובר בספר תורה שהיה מונח בעקט בארון הקודש של בית הספר וננטש במקומו. אולם, שש שעות בלבד טרם עוזבים החיילים את הגוש לטובת תושבי עזה, מאתר אותו באורח ניסי חקלאי הגוש, בחינת 'תורה מונחת בקרן זוית', ומצילו מיד בזזים שלוודאי עשויים לחללו.

"המוצג המרגש השני שהטביע עליי חותם עמוק", מציין וסרטייל, "הוא פוסטר פשטני שמציג ילדה קטנה ותמימה שפונה למפקדים הבכירים ולחיילים בשטח עם שלט עליו נכתב מילה אחת: 'למה???'". את השאלה הזו שואלת הילדה את כל החכמים והנבונים. ולמעשה, אין להם על כך כל תשובה. מדובר במוצג מאוד ממוצה שמזכיר אסוציאטיבית את ההתפעלות מהילד הקטן שמניח אצבעו על הסכר ההולנדי ומציל בכך את המדינה הגדולה כולה. הרי איש באמת לא יודע למה", אומר וסרטייל בקול נשנק. "יתנו לי תשובה אחת, אחת בלבד, מבחינה ביטחונית, כלכלית, מדינית ופוליטית, מדוע יש להחריב את יישובי גוש קטיף. בעצם, למה?".

****

"מוזיאון גוש קטיף", הוקם לפני כחמש שנים על ידי הרב שלום וולפא, איש חב"ד וארץ ישראל השלמה שביקש להקים אתר הנצחה למפעל יישובי גוש קטיף, שנגדע באכזריות על ידי ממשלת שרון ב-2005 במסגרת "תכנית ההתנתקות". מעונו הראשון של המוזיאון היה באתר הסמוך למעון הערוץ הראשון. לאחר-מכן התפתח המוזיאון ועבר לרחוב שערי-צדק, לא הרחק מהמיקום הראשון. מר יענקל'ה קליין, חשוב לציין, היה מהאוצרים הבלתי-נלאים של המוזיאון הייחודי.

בנימה אישית-לא אישית: בחנוכה של לפני שנתיים הגעתי לביקור במוזיאון יחד עם ח"כ דאז, דניאל בן סימון (העבודה). סייעתי לו בהגיינת ברכת הדלקת הנר. ח"כ שח בפני השומעים על תחושותיו כעיתונאי שביקר בגוש בימי הגירוש ותיאר ממבטו הציורי את הרגעים הכואבים והמצמררים. הוא אף הציע, בתורף דבריו, לשוב לגוש.

מר וסרטייל, שמונה שנים חלפו מיום הגירוש. הגענו לבטח צפים ועולים. הלב נקרע. האם אתה אכן מאמין שניתן לשוב לגוש, או שמדובר בחלום בהקיץ, חלום פראי מדי?

"ודאי", חותך איש-שיחנו בהפתעה, ואף מסביר: "במזרח התיכון לא ניתן להסתכל בעין מפוכחת על המתרחש. מדובר על תקווה הרבה יותר ריאלית מאשר המציאות לה אנו מתוודעים במדינות הערביות כעת. תסתכל מה נעשה מסביב: במצרים, סוריה, עיראק ואיראן. מישהו צפה את זה? יש פה בכלל משהו הגיוני וצפוי?".

וסרטייל מצטייד גם באמירה דומה אותה השמיע לכתבת הניו-יורק טיימס ששוחחה איתו. "יומיים טרם הגירוש, מבקרת בכתונו שביישוב גני-טל, כתבת הניו-יורק טיימס! היא רואה שהתמונות מהקיר עוד לא הוסרו. 'אתה לא מאמין שעוד יומיים מגרשים אתכם מפה?', שאלה בכנות. 'לא. אני לא מאמין', חרצתי. שנה אחרי היא הגיעה שוב. פגשה את משפחתי בקראווילה רעועה. 'אני מהניו-יורק טיימס', היא מציגה עצמה. אני נזכר. היא מבקשת לראיין אותי שוב. אני נאות לבקשה. 'אז אמרת שאתה לא מאמין שהגירוש יתרחש. היום אתה בקראווילה', אמרה בטון של מנצחים. הסברתי לה שיהודי עונה בשאלות. הצגתי בפניה מספר תהיות בהקשר למצב הביטחוני אליו נקלטנו. שאלתי אותה אם היא הייתה מאמינה ומעריכה כי דווקא הגורמים העזתיים הרדיקאליים ישתלטו על עזה ויהפכו לקן-צרות, במקום 'הונג-קונג מזרח תיכוני'. שאלתי אותה אם היא הייתה מאמינה ששרון ייפול למשכב ותרדמת, ממנו יתקשה להתעורר? התשובה ברורה".

נשמח לשמוע על מיזם שאפתני כזה או אחר במסגרת הנחלת תודעת גוש קטיף, שאתם חולמים להביאו לידי מעשה? "אנחנו משכללים את המוזיאון במיזם שיהפוך אותו לאטרקציוני ומושך בהרבה", חושף וסרטייל. "מדובר בצפייה בארבע-מימד. המבקר יוכל ממש לחוש את החיים בגוש קטיף. הוא יוכל להסתובב בחממות וברחובות. בחופים. בכתי הכנסת ובכתיים. להריח את השטח שהיה ואינו".

ולסיום, מספר וסרטייל: "סגן מפקד כוחות הגירוש, תת ניצב מאיר בן ישי, הגיע לביקור במוזיאון בשבוע האחרון וביקש את סליחתו על העוול שביצע", חותם מנהל המוזיאון הכאוב את השיחה עמו.

בתמונה העליונה: ח"כ לשעבר, דניאל בן סימון במוזיאון גוש קטיף. בתמונה התחתונה: עם מנהל המוזיאון, שלמה וסרטייל.